

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

***Державний стандарт
професійно-технічної освіти***

ДСПТО 7111.СА.10.10 - 2014
(позначення стандарту)

Професія : Гірник підземний
Код: 7111
Кваліфікація: Гірник підземний 1-2, 3, 4-го розрядів

***Видання офіційне
Київ 2014 рік***

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

Затверджено
Наказ
Міністерства освіти і науки України
02.07.2014 р. № 781

*Державний стандарт
професійно-технічної освіти*

ДСПТО 7111. СА.10.10 - 2014
(позначення стандарту)

Професія : Гірник підземний
Код: 7111
Кваліфікація: Гірник підземний 1-2, 3, 4 розрядів

*Видання офіційне
Київ 2014 рі*

Керівники проекту:

Супрун В. В. – директор департаменту професійно-технічної освіти Міністерства освіти і науки України.

Луцька А. В. – начальник відділу змісту та організації навчального процесу департаменту професійно-технічної освіти Міністерства освіти і науки України.

Кучеренко О. О. – директор з управління персоналом ДТЕК.

Бондаренко Є. І. – керівник департаменту управління персоналом ДТЕК.

Авторський колектив:

Паржницький В. В. – начальник відділення змісту професійно-технічної освіти Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України, керівник авторського колективу.

Багмут О. М. – методист вищої категорії відділення змісту професійно-технічної освіти Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Ляшенко Т. О. – науковий співробітник відділення змісту професійно-технічної освіти Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Меденці Н. В. – методист вищої категорії відділення змісту професійно-технічної освіти Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Ларін О. О. – начальник відділу з навчання ДТЕК.

Крікунов М. В. – декан Академії ДТЕК.

Грома В. В. – менеджер відділу з підготовчих робіт дирекції з видобутку вугілля ДТЕК.

Лілікович В. І. – директор Учбово-курсого комбінату ПАТ ДТЕК «Ровенькіантрацит».

Наукові консультанти:

Барабаш М. В. – заступник директора з виробництва дирекції з видобутку вугілля ДТЕК.

Бондаренко В. І. – завідувач кафедри підземної розробки родовищ Національного гірничого університету.

Рецензенти:

Черватюк В. Г. – керівник департаменту з виробництва дирекції з видобутку вугілля ДТЕК.

Епштейн О. Б. – директор Центру підготовки кадрів ПАТ «ДТЕК Сverdловантрацит».

Літературний редактор:

Почепов В. М. – доцент кафедри підземної розробки родовищ Національного гірничого університету.

Технічний редактор:

Демченко Ю. І. – доцент кафедри підземної розробки родовищ Національного гірничого університету.

Зауваження та пропозиції щодо змісту державного стандарту з професії «Гірник підземний», замовлення на його придбання просимо надсилати за адресою:

03035, м. Київ, вул. Митрополита Василя Липківського, 36, Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Телефон: (044)248-91-16

Начальнику відділення науково-методичного забезпечення змісту професійно-технічної освіти Паржницькому Віктору Валентиновичу.

Примітка. Цей стандарт не може бути повністю чи частково відтворений, тиражований та розповсюджений без дозволу Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Загальні положення

Державний стандарт професійно-технічної освіти для підготовки (підвищення кваліфікації) робітників з професії «Гірник підземний» 1-2, 3, 4-го розрядів розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про професійний розвиток працівників», «Про зайнятість населення», «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності», постанов Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2011 року № 495 «Про затвердження Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011 – 2015 роки», від 23 листопада 2011 року № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікації» та інших нормативно-правових документів і є обов'язковим для виконання усіма професійно-технічними навчальними закладами, підприємствами, установами та організаціями, що здійснюють (або забезпечують) підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників, незалежно від їх підпорядкування та форми власності.

Державний стандарт професійно-технічної освіти складається з:

- освітньо-кваліфікаційних характеристик випускника професійно-технічного навчального закладу за відповідними рівнями кваліфікацій;
- типових навчальних планів підготовки кваліфікованих робітників;
- типових (робочих) навчальних програм з навчальних предметів, виробничого навчання, передбачених типовими навчальними планами;
- критеріїв кваліфікаційної атестації випускників та вимог до результатів навчання.

Міністерством освіти і науки України затверджуються освітньо-кваліфікаційні характеристики випускника професійно-технічного навчального закладу за відповідними рівнями кваліфікацій та типові навчальні плани підготовки кваліфікованих робітників.

У професійно-технічних навчальних закладах першого атестаційного рівня тривалість професійної підготовки складає на 1-2 розряд – 530 годин, на 3 розряд – 210 годин, на 4 розряд – 190 годин.

У професійно-технічних навчальних закладах другого та третього атестаційних рівнів тривалість первинної професійної підготовки встановлюється відповідно до рівня кваліфікації, яку набуває учень, що визначається робочим навчальним планом.

При організації підготовки або перепідготовки на виробництві за робітничими професіями термін професійного навчання встановлюється на основі термінів, передбачених для первинної професійної підготовки робітників з відповідної професії, при цьому навчальна програма підготовки або перепідготовки може бути скорочена до 50%.

Навчальним планом може бути передбачено резерв часу.

Освітньо-кваліфікаційні характеристики випускника містять вимоги до знань, умінь та навичок та складені на основі:

- галузевого професійного стандарту «Гірник підземний» (професійний

стандарт – вимоги до знань, умінь і навичок випускників професійно-технічних навчальних закладів, що визначаються роботодавцями та слугують основою для формування кваліфікацій. Професійні стандарти співвідносяться з рівнями національної та галузевих рамок кваліфікацій і групуються за галузевими ознаками);

- Випуску 5 «Добувна промисловість». Частина 1. Розділи «Вугільна промисловість» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, затвердженого наказом Міністерства палива і енергетики України від 14.01.2000 р. № 62;
- досягнень науки і техніки, впровадження сучасних технологічних процесів, передових методів праці, врахування особливостей галузі;
- потреб роботодавців.

Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника охоплює сукупність необхідних соціально-особистісних та професійних компетенцій (компетенція – знання, вміння і навички, що визначають здатність робітника виконувати трудові дії в конкретній сфері діяльності).

Типовий навчальний план професійної підготовки включає розподіл навчального навантаження між загальнопрофесійною, професійно-теоретичною та професійно-практичною підготовкою, резерв часу, консультації, державну атестацію. У типовому навчальному плані визначено загальну кількість годин для оволодіння кваліфікацією відповідного рівня, та розподіл годин між навчальними модулями (навчальний модуль – логічно завершена складова ДСПТО, що базується на окремій одиниці професійного стандарту та містить навчальний матеріал, необхідний для досягнення загальних, професійних компетенцій, та належить до певного рівня кваліфікації).

Перелік навчальних предметів визначається спільно з центральними галузевими організаціями роботодавців.

Типовим навчальним планом передбачено тижневе навантаження учнів (слухачів) не більше 36 годин.

Під час виробничої практики можливе навантаження учнів (слухачів) до 40 годин на тиждень, в залежності від віку.

Типові (робочі) навчальні програми визначають зміст та погодинний розподіл предметів, що забезпечують формування професійних і загальних компетентностей.

Професійні та загальні компетентності формуються в процесі загально-професійної, професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки.

Типові (робочі) навчальні програми розробляються підприємствами – замовниками робітничих кадрів спільно з навчальним закладом.

Вимоги до результатів навчання визначаються за завданнями та обов'язками освітньої кваліфікаційної характеристики. За результатами оволодіння кожним рівнем кваліфікації – проводиться державна, або проміжної (поетапна) кваліфікаційна атестація, що включає перевірку теоретичних знань (шляхом тестування тощо) та практичних умінь шляхом виконання

кваліфікаційної пробної роботи і визначається двома параметрами: «знає – не знає»; «вміє – не вміє».

Поточне оцінювання проводиться відповідно до чинної нормативно-правової бази.

Успішне засвоєння кожного навчального модуля передбачає видачу документа – свідоцтва із зазначенням кваліфікаційного розряду.

Критерії кваліфікаційної атестації визначаються навчальним закладом разом з роботодавцями.

Професійно-практична підготовка здійснюється в навчальних майстернях, лабораторіях, навчальних полігонах, навчально-виробничих дільницях та безпосередньо на робочих місцях підприємств.

Навчальний час учня, слухача визначається обліковими одиницями часу, передбаченого для виконання навчальних програм професійно-технічної освіти.

Обліковим одиницями навчального часу є:

- академічна година тривалістю 45 хвилин;
- навчальний день, тривалість якого не перевищує 8 академічних годин;

Навчальний (робочий) час учня, слухача в період проходження виробничої практики встановлюється залежно від режиму роботи підприємства, установи, організації згідно з законодавством.

Професійно-технічні навчальні заклади, органи управління освітою, засновники організують та здійснюють поточний, тематичний, проміжний і вихідний контроль знань, умінь та навичок учнів (слухачів), їх кваліфікаційну атестацію. Представники роботодавців, їх організацій та об'єднань долучаються до тематичного, вихідного контролю знань, умінь та навичок учнів (слухачів) та безпосередньо приймають участь у кваліфікаційній атестації.

Під час прийому на перепідготовку або підвищення кваліфікації робітників професійно-технічним навчальним закладом здійснюється вхідний контроль знань, умінь та навичок у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти, за погодженням із заінтересованими центральними органами виконавчої влади.

Після завершення навчання кожний слухач повинен уміти самостійно виконувати всі роботи, передбачені освітньо-кваліфікаційною характеристикою, технологічними умовами і нормами, встановленими у даній галузі.

До самостійного виконання робіт учні, слухачі допускаються лише після навчання й перевірки знань з охорони праці.

Кваліфікаційна пробна робота проводиться за рахунок часу, відведеного на виробничу практику. Перелік кваліфікаційних пробних робіт розробляється професійно-технічними навчальними закладами, підприємствами, установами та організаціями відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційних характеристик.

Критерії кваліфікаційної атестації випускників розробляються

регіональними галузевими організаціями роботодавців спільно з навчальним закладом і базуються на компетентнісному підході відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики та погоджуються з регіональними органами освіти.

Кваліфікаційна атестація забезпечується шляхом організації та проведення контролю знань, умінь і навичок учнів (слухачів) з навчальних предметів в тому числі шляхом тестування та професійно-практичної підготовки, тобто аналіз та оцінювання результатів навчання, що формують компетентність випускника.

Присвоєння освітньо-кваліфікаційного рівня «Кваліфікований робітник» відповідного розряду можливе за умови освоєння учнем, слухачем усіх компетенцій.

Особі, яка опанувала курс навчання й успішно пройшла кваліфікаційну атестацію, присвоюється освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» з набутої професії відповідного розряду та видається диплом (свідоцтво) про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації, зразок якого затверджується Кабінетом Міністрів України.

Випускнику професійно-технічного навчального закладу другого та третього атестаційних рівнів, якому присвоєно освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник», видається диплом, зразок якого затверджується Кабінетом Міністрів України.

Особам, які достроково випускаються з професійно-технічного навчального закладу та яким за результатами проміжної (поетапної) кваліфікаційної атестації присвоюється відповідна робітнича кваліфікація, видається свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації державного зразка.

Базовий навчальний блок та професійні базові компетенції

Код професійної базової компетенції	Найменування компетенції	Розряд		
		1-2	3	4
Б.1	Знання основ трудового права в професійній діяльності	+		
Б.2	Знання основ галузевої економіки	+		
Б.3	Знання основ енергозбереження	+		
Б.4	Дотримання законодавчих вимог з охорони праці та промислової безпеки	+	+	+
Б.5	Знання основ гірничої справи	+		
Б.6	Знання основ слюсарної справи	+		
Б.7	Дотримання правил безпеки у вугільних шахтах	+	+	+
Б.8	Дотримання заходів пожежної безпеки, пилогазового режиму та правил поведінки у разі аварії	+	+	+
Б.9	Дотримання вимог Положення про табельний облік, нарядну систему і правил внутрішнього трудового розпорядку	+	+	+
Б.10	Надання першої долікарської допомоги потерпілим у разі нещасних випадків	+	+	+

Перелік навчальних модулів та професійних профільних компетенцій

Код навчального модуля	Код професійної профільної компетенції	Найменування компетенції та навчального модуля (або однакова назва для компетенції та модуля)	Розряд		
			1-2	3	4
ГП – 1	ГП – 1	Участь у підготовці до буровибухових робіт	+		
ГП – 2	ГП – 2	Виконання пробовідбірних робіт	+		
ГП – 3	Роботи з рухомим складом				
	ГП – 3.1	Підкочування і відкочування вагонеток за допомогою лебідок, штовхачів, вручну	+		
	ГП – 3.2	Виконання маневрових робіт на плитах і заїздах	+		
	ГП – 3.3	Поточний ремонт рухомого складу. Поставлення вагонеток, які зійшли з рейок	+		
	ГП – 3.4	Очищення вагонеток, машин і механізмів від гірничої маси	+		
ГП – 4	Роботи на підземних пристроях, механізмах і системах				
	ГП – 4.1	Участь у ремонті конвеєрного транспорту		+	
	ГП – 4.2	Обслуговування та ремонт дренажних систем і механізмів		+	
	ГП – 4.3	Виконання допоміжних робіт під час скреперування гірничої маси		+	
ГП – 5	ГП – 5	Обслуговування та ремонт дренажних систем і механізмів у крутопохилих гірничих виробках			+
ГП – 6	Зведення та експлуатація вентиляційних споруд				
	ГП – 6.1	Підготовка врубу для перемичок		+	
	ГП – 6.2	Зведення і ремонт усіх видів перемичок		+	
	ГП – 6.3	Експлуатація вентиляційних споруд		+	
ГП – 7	ГП – 7	Участь у дрібному ремонті колії	+		
ГП – 8	ГП – 8	Закладання виробленого простору		+	
ГП – 9	ГП – 9	Обслуговування канатного транспорту		+	

ГП – 10	ГП – 10	Обслуговування канатного транспорту у крутопохилих гірничих виробках			+
ГП – 11	ГП – 11	Виконання робіт із навантаження-вивантаження матеріалів, гірничої маси	+		
ГП – 12	ГП – 12	Виконання робіт з в зумпфовій частині стовбура та у водозбірниках			+
ГП – 13	ГП – 13	Виконання робіт із навантаження-вивантаження негабаритних вантажів		+	
ГП – 14	ГП – 14	Приведення гірничих виробок до паспортного стану		+	
ГП – 15	ГП – 15	Підтримка робочого стану гірничих виробок з кутом нахилу понад 45°			+
ГП – 16	ГП – 16	Виконання робіт із запобігання та ліквідації наслідків пожеж у шахтах		+	
ГП – 17	ГП – 17	Виконання робіт із запобігання та ліквідації наслідків пожеж у шахтах у крутопохилих гірничих виробках			+

Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України

*Державний стандарт
професійно-технічної освіти*

ДСПТО 7111. СА.10.10 - 2014
(позначення стандарту)

Професія : Гірник підземний
Код: 7111
Кваліфікація: Гірник підземний 1-2 розрядів

Видання офіційне
Київ 2014 рік

I. Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу

(підприємства, установи та організації, що здійснюють (або забезпечують) підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників)

1. Професія: Гірник підземний

2. Кваліфікація: Гірник підземний 1-2 розрядів (III рівень НРК)

3. Кваліфікаційна характеристика

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує роботи на плитах і заїздах з видаванням на робочому місці гірничої маси за планом до 100 т протягом зміни. Підкочує і відкочує навантажені і порожні вагонетки за допомогою лебідок, штовхачів та вручну. Приймає і спрямовує вагонетки через заїзди і плити. Зчіплює і розчіплює вагонетки та площадки, переводить стрілки. Спостерігає за правильною посадкою людей у кліть, вагонетки та виходом з них. Супроводжує ешелони і окремі вагони. Приймає і подає звукові та видимі сигнали. Обліковує спускання і підймання вантажу.

Підймає вагонетки і вагони, що зійшли з рейок. Очищає вагонетки, машини, механізми, відкатні вироби і колії, плити, площадки, водостічні канавки від вугілля, породи та інших сторонніх предметів з навантаженням у вагони. Оглядає і змащує підшипники вагонеток, обмазує перегородки, щити, труби глиною. Осланцьовує місця скупчення пилу. Здійснює побілення гірничих виробок. Готує глинистий, цементний, вапнистий розчини. Розштибовує конвеєри, відчиняє і зачиняє двері вентиляційних перегородок. Обмотує шланги. Обслуговує фільтросітки на зумпфах. Очищає обкладку підземних споруд вручну. Відкачує воду ручними насосами. Обліковує і перевіряє забрудненість корисної копалини видимою породою. Вибирає породу. Перевіряє наповнення вантажем вагонеток. Обліковує видобування корисної копалини і породи.

Відбирає експлуатаційні проби корисної копалини з вагонеток і конвеєрів поза очисними і підготовчими вибоями за допомогою пробовідбірників і спеціальних пристроїв. Обробляє проби. Тимчасово охороняє вибухові матеріали на місці проведення підричних робіт, висаджуваних блоків та інших об'єктів. Встановлює загородження і попереджувальні знаки. Підготовляє емульсію. Приймає і здає для відмітки спускні і виїзні жетони з зазначенням часу спуску і виїзду. Доставляє буровий інструмент, підносить матеріали, кип'ятить і підносить воду, виготовляє і підносить забивку, виконує інші допоміжні роботи, що не вимагають навчання (підготовки). Прибирає підземні службові приміщення.

Повинен знати: принцип роботи вантажно-розвантажувальних пристроїв,

лебідок, штовхачів, конвеєрів, застосовуваних механізмів, пристроїв, правила поведінки з ними; типи вагонеток і зчіплювальних пристроїв, приладів для ослаблення і білення виробок; правила експлуатації канатної відкатки; правила перевезення людей і вантажу; способи підймання вагонеток, що зійшли з рейок; правила встановлення колійних сигналів і переведення стрілок; установлену сигналізацію; положення про приймання і бракування корисної копалини; призначення інертного пилю, норми його витрат і порядок зберігання; призначення і правила приготування глинистого, цементного, вапнистого розчинів; призначення і розташування гірничих виробок, правила пересування по них; сорти і властивості мастильних матеріалів, способи їх застосування; правила експлуатації і порядок утримання стрілкових переводів; правила і способи відбору та оброблення експлуатаційних проб; вимоги до якості проб; будову пробовідбірників; порядок обліку видобутої корисної копалини; положення про охорону вибухових матеріалів на місці проведення підричних робіт та інших об'єктів; будову фільтросіток, зумпфів, всмоктувальних рукавів.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує роботи на плитах та заїздах з видаванням на робочому місці гірничої маси за планом понад 100 т протягом зміни. Підкочує і відкочує вантажні та порожні вагонетки поза зоною вибою вручну та механізмами. Розвантажує гірничу масу в бункер або конвеєр перекидачем. Прибирає розсипану гірничу масу. Надає допомогу стовбуровому в його роботі з спостереження за правильним і безпечним проведенням навантаження та розвантаження кліті. Стежить за правильною посадкою людей у кліть, вагонетки і виходом з них. Зачищає ґрунт, листи дерев'яні настили скатів, пропускає по них корисну копалину. Перестеляє і замінює листи (рештаки) і дерев'яні настили.

Відбирає пластові та експлуатаційні проби в очисних і підготовчих вибоях. Виконує допоміжні роботи під час скреперування гірничої маси, формування і розформовування ешелону. Керує гальмівною бремсберговою установкою, стежить за її роботою, станом каната, роликів, колії, гальмівного шківів і сигнального пристрою, змащує підшипники гальмівного шківів. Контролює дотримання технології виймання корисної копалини. Доставляє вибухові речовини під наглядом вибуховика до місць провадження підричних робіт. Керує і обслуговує гідроелеватор, проводить запуск і зупиняє його, усуває дрібні неполадки в його роботі. Стежить за переходом пульпи в зумпф гідроелеваторів і землесосів, видаляє з пульпи сторонні предмети.

Очищає горловини всмоктувача. Бере участь у ремонті обслуговуваних машин, механізмів, пристроїв. Перевіряє справність загонів, поставлених для заливання емульсією, вмикає і вимикає насоси під час закачування емульсії по трубах, закриває отвори у вагонах пробками (за їх відсутності — виготовляє нові). Повідомляє гірничому диспетчеру про закінчення заливання і подавання порожніх вагонів. Дезінфікує убіральні і вивозить нечистоти з шахти.

Повинен знати: раціональні та безпечні способи спускання гірничої маси по скату; способи влаштування дерев'яних настилів; схеми відкочування і дорожніх маршрутів; профіль колії на обслуговуваній ділянці; правила регулювання руху потягів; навантажування, розвантажування і відкочування вагонеток; схему вентиляції і спрямування вихідного струменя на шахті; правила зберігання, транспортування, перенесення вибухових матеріалів по гірничих виробках; властивості вибухових матеріалів; улаштування загороджень і правила розставляння постів; встановлену сигналізацію під час проведення підривних робіт; стандарти на відбір і оброблення проб; положення про приймання і бракування вугілля, робіт; будову і принцип роботи пробовідбірних та пробообробних механізмів, пристроїв, гідроелеваторів, бремсбергової установки та іншого обслуговуваного обладнання; схему пульпопроводів.

4. Порівняльна таблиця кваліфікаційної характеристики та професійних компетенцій

Код компетенції	Найменування компетенції	Згідно з ДКХП, розряд 1
ГП – 1	Участь у підготовці до буровибухових робіт	Тимчасово охороняє вибухові матеріали на місці проведення підривних робіт, висаджуваних блоків та інших об'єктів. Встановлює загородження і попереджувальні знаки. Готує глинистий, цементний, вапнистий розчини. Обмотує шланги. Доставляє буровий інструмент, підносить матеріали, підносить воду, виготовляє і підносить забивку, виконує інші допоміжні роботи, що не вимагають навчання (підготовки).
ГП – 2	Виконання пробовідбірних робіт	Відбирає експлуатаційні проби корисної копалини з вагонеток і конвеєрів поза очисними і підготовчими вибоями за допомогою пробовідбірників і спеціальних пристроїв. Обробляє проби.
ГП – 3.1	Підкочування і відкочування вагонеток за допомогою лебідок, штовхачів, вручну	Підкочує і відкочує навантажені і порожні вагонетки за допомогою лебідок, штовхачів та вручну. Зчіплює і розчіплює вагонетки та площадки, переводить стрілки.
ГП – 3.2	Виконання маневрових робіт на плитах і заїздах	Виконує роботи на плитах і заїздах з видаванням на робочому місці гірничої маси за планом до 100 т протягом зміни. Приймає і спрямовує вагонетки через заїзди і плити. Спостерігає за правильною посадкою людей у кліть, вагонетки та виходом з них. Супроводжує ешелони і

		окремі вагони. Приймає і подає звукові та видимі сигнали. Обліковує спускання і підймання вантажу. Здійснює побілення гірничих виробок. Готує глинистий, цементний, вапнистий розчини. Обмотує шланги. Обліковує і перевіряє забрудненість корисної копалини видимою породою. Вибирає породу. Перевіряє наповнення вантажем вагонеток. Обліковує видобування корисної копалини і породи. Прибирає підземні службові приміщення.
ГП – 3.3	Поточний ремонт рухомого складу. Поставлення вагонеток, які зійшли з рейок	Підіймає вагонетки і вагони, що зійшли з рейок. Оглядає і змащує підшипники вагонеток, обмазує перегородки, щити, труби глиною.
ГП – 3.4	Очищення вагонеток, машин і механізмів від гірничої маси	Очищає вагонетки, машини, механізми, відкатні виробки і колії, плити, площадки, водостічні канавки від вугілля, породи та інших сторонніх предметів з навантаженням у вагони. Розштибовує конвеєри, відчиняє і зачиняє двері вентиляційних перегородок. Обслуговує фільтросітки на зумпфах. Очищає обкладку підземних споруд вручну.
ГП – 7	Участь у дрібному ремонті колії	Відкачує воду ручними насосами.
Згідно з ДКХП, розряд 2		
Код компетенції	Найменування компетенції	
ГП – 1	Участь у підготовці до буровибухових робіт	Доставляє вибухові речовини під наглядом вибуховика до місць провадження підривних робіт.
ГП – 2	Виконання пробовідбірних робіт	Відбирає пластові та експлуатаційні проби в очисних і підготовчих вибоях.
ГП – 3.1	Підкочування і відкочування вагонеток за допомогою лебідок, штовхачів, вручну	Підкочує і відкочує вантажні та порожні вагонетки поза зоною вибою вручну та механізмами. Бере участь у ремонті обслуговуваних машин, механізмів, пристроїв. Перевіряє справність загонів, поставлених для заливання емульсією, вмикає і вимикає насоси під час закачування емульсії по трубах, закриває отвори у вагонах пробками (за їх відсутності — виготовляє нові). Повідомляє гірничому диспетчеру про закінчення заливання і подавання порожніх вагонів. Дезинфікує убиральні і вивозить нечистоти з шахти.

		Виконує допоміжні роботи під час формування і розформування ешелону.
ГП – 3.2	Виконання маневрових робіт на платформах і заїздах	Виконує роботи на платформах та заїздах з видаванням на робочому місці гірничої маси за планом понад 100 т протягом зміни. Прибирає розсипану гірничу масу. Надає допомогу стовбуровому в його роботі з спостереження за правильним і безпечним проведенням навантаження та розвантаження кліті. Стежить за правильною посадкою людей у кліть, вагонетки і виходом з них. Допомагає машиністу електровоза в проведенні маневрової роботи.
ГП – 3.3	Поточний ремонт рухомого складу. Поставлення вагонеток, які зійшли з рейок	Бере участь у ремонті обслуговуваних машин, механізмів, пристроїв.
ГП – 3.4	Очищення вагонеток, машин і механізмів від гірничої маси	Зачищає ґрунт, листи дерев'яні настили скатів, пропускає по них корисну копалину. Перестеляє і замінює листи (рештаки) і дерев'яні настили. Бере участь у ремонті обслуговуваних машин, механізмів, пристроїв.
ГП – 11	Виконання робіт із навантаження-вивантаження матеріалів, гірничої маси	Розвантажує гірничу масу в бункер або конвеєр перекидачем.

5. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, кваліфікації осіб, які навчатимуться за професією «Гірник підземний» 1-2-го розряду:

5.1. При вступі на навчання - повна, базова, неповна базова загальна середня освіта;

5.2. По закінченню навчання - повна, базова або неповна базова загальна середня освіта, професійно-технічна освіта або неформальна освіта (в залежності від кінцевих цілей навчального процесу навчального закладу) та освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією гірника підземного 1-2-го розряду.

6. Сфера професійної діяльності

КВЕД ДК003:2010. Добувна промисловість. Вугільна промисловість.

7. Специфічні вимоги

7.1. Вік: при виході на виробничу практику – не менше 18 років.

7.2. *Стать:* чоловіча.

7.3. *Медичні обмеження.*

8. Термін навчання: 530 год.

9. Загальні компетенції

Усвідомлення важливості свого трудового внеску в досягнення колективу.

Взаємодія з членами колективу в процесі роботи.

Оперативність в прийнятті правильних рішень у позаштатних ситуаціях під час роботи.

10. Професійні компетенції

Код	Професійні компетенції	Зміст професійних компетенцій
Базові		
Б.1	Знання основ трудового права в професійній діяльності	Знати: <ul style="list-style-type: none">- основні трудові права та обов'язки працівників;- положення, зміст, форми та строки укладання трудового договору;- діючі соціальні гарантії та соціальний захист на підприємстві».
Б.2	Знання основ галузевої економіки	Знати: <ul style="list-style-type: none">- сутність поняття «підприємство», основи підприємницької діяльності;- організаційно-економічні форми підприємства;- поняття «галузевого ринку» та його регіональні особливості.
Б.3	Знання основ енергозбереження	Знати: <ul style="list-style-type: none">- основи раціонального використання енергоресурсів та матеріалів у професійній діяльності. Уміти: <ul style="list-style-type: none">- раціонально використовувати енергоресурси та матеріали в професійній діяльності.

Б.4	Дотримання законодавчих вимог з охорони праці та промислової безпеки	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні законодавчі акти з охорони праці; - основні положення Закону України "Про охорону праці"; - вимоги інструкції з охорони праці та промислової безпеки; - права працівників з охорони праці на підприємстві; - положення колективного договору щодо охорони праці; - необхідні нормативні документи з охорони праці та міри відповідальності за їх порушення»; - правила галузевої безпеки; - основи електробезпеки; - параметри й властивості, що характеризують вибухонебезпеку середовища; - інструкції з пожежної безпеки; - інструкції з надання першої долікарської допомоги; - плани евакуації та ліквідації аварій; - правила безпечної експлуатації устаткування конвеєрного, канатного та допоміжного шахтного транспорту; - правила проходження медичних оглядів.
Б.5	Знання основ гірничої справи	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - загальні відомості про родовища корисних копалин и способах видобутку вугілля; - способи викриття вугільних родовищ; - види підземного транспорту; - послідовність дій при проведенні та кріпленні гірничих виробок; - способи провітрювання та плани вентиляції шахт; - схеми шахтного водовідливу та вимоги до його функціонування; - вимоги до освітлення гірничих виробок, зв'язку та сигналізації.
Б.6	Знання основ слюсарної справи	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основи технології слюсарних робіт; - правила безпеки при виконанні слюсарних робіт. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати вимірювальні та слюсарні інструменти.
Б.7	Дотримання правил безпеки у вугільних шахтах	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вимоги безпеки, які висуваються гірнику підземному (загальні вимоги, вимоги безпеки перед початком роботи, вимоги безпеки під час роботи, вимоги безпеки в аварійних ситуаціях, вимоги безпеки після закінчення роботи, основні небезпечні та шкідливі виробничі чинники та на виробництві, безпечна організація роботи й утримання робочого місця); - заходи електробезпеки;

		<ul style="list-style-type: none"> - вимоги законодавства в галузі охорони навколишнього середовища; - вимоги щодо застосування, утримання і зберігання спецодягу, спецвзуття та ЗІЗ. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати безпечні прийоми праці під час виконання технологічних операцій, експлуатації машин, механізмів, обладнання та інших засобів виробництва, роботи з електрообладнанням; - виконувати операції відповідно до технологічних карт дотримуючись правил безпеки; - дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей у процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території гірничого підприємства; - застосовувати безпечні прийоми праці під час виконання технологічних операцій, експлуатації машин, механізмів, обладнання та інших засобів виробництва, роботи з електрообладнанням, діяти в аварійних ситуаціях відповідно до «Плану ліквідації аварій»; - дотримуватися правил поведінки в небезпечних умовах.
Б.8	Дотримання заходів пожежної безпеки, пилогазового режиму та правил поведінки у разі аварій	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Правила пожежної безпеки, інструкції із пожежної безпеки, заходи пожежної безпеки; - положення пилогазового режиму; - позиції «Плану ліквідації аварій». <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - діяти під час пожежі відповідно до Правил пожежної безпеки та інструкції із пожежної безпеки; - використовувати первинні засоби пожежогасіння.
Б.9	Дотримання Положення про табельний облік, нарядну систему і правил внутрішнього трудового розпорядку	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вимоги Положення про нарядну систему; - правила внутрішнього трудового розпорядку; - правила табельного обліку; - положення колективного договору підприємства. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконувати вимоги трудової дисципліни та регламенту виконання робіт; - узгоджувати спільні роботи з іншими працівниками.

Б.10	Надання першої долікарської допомоги потерпілим у разі нещасних випадків	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правила і прийоми надання першої долікарської допомоги потерпілим у разі аварії, нещасного випадку або гострого захворювання; - місцезнаходження засобів для надання першої долікарської допомоги (аптечок, шин, носилок); - перелік та строки придатності препаратів, що знаходяться в аптечці». <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначати характер ушкоджень і ступінь загрози здоров'ю та життю потерпілих у разі нещасних випадків; - переносити постраждалих від місця нещасного випадку до стовбура; - контролювати укомплектованість аптечки першої долікарської допомоги.
Профільні		Зміст професійних компетенцій
ГП – 1	Участь у підготовці до буровибухових робіт	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - призначення, застосування, властивості, правила зберігання вибухових матеріалів - правила безпеки під час вибухових робіт; - правила допуску персоналу до вибухових матеріалів; - способи доставляння вибухових матеріалів, заходи безпеки під час доставляння; - вимоги техніки безпеки під час виконання робіт; - правила і техніку виконання буріння шпурів і підбурків вручну; - вимоги щодо заготовляння і забивання пробок у пробурені шпури; - алгоритм підбирання бурів і коронок; - правила заряджання шпурів. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - складати вибухові речовини в сумки; - доставляти вибухові речовини виробками до вибою під наглядом майстра-підричника; - охороняти вибухові речовини на місці проведення вибухових робіт під наглядом майстра-підричника; - використовувати засоби захисту в місцях тимчасового зберігання вибухових речовин; - заряджати шпури сумішами; - доставляти буровий інструмент до місця буровибухових робіт; - дотримуватися вимог техніки безпеки та охорони праці під час

		<p>виконання робіт;</p> <ul style="list-style-type: none"> - установлювати загородження і попереджувальні знаки; - готувати глинистий, цементний, вапнистий розчини; - обмотувати шланги; - підносити матеріали, підносити воду, виготовляти і підносити забивку, виконувати інші допоміжні роботи, що не вимагають навчання (підготовки); - бурити шпури і підбурки вручну; - заготовляти і забивати пробки у пробурені шпури; - підбирати бури й коронки.
ГП – 2	Виконання пробовідбірних робіт	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - алгоритм відбору експлуатаційних проб корисної копалини з вагонеток та конвеєрів поза очисними і підготовчими вибоями за допомогою пробовідбірників; - правила виконання робіт із відбирання й обробки проб; - правила виконання робіт за допомогою пробовідбірних і пробообробних механізмів; - порядок виконання робіт із відбирання й обробки проб; - вимоги техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - робити відбір експлуатаційних проб корисної копалини з вагонеток та конвеєрів поза очисними і підготовчими вибоями за допомогою пробовідбірників; - виконувати роботи з відбирання й обробки проб; - виконувати роботи за допомогою пробовідбірних і пробообробних механізмів; - відбирати пластові та експлуатаційні проби в очисних і підготовчих вибоях; - дотримуватися правила виконання робіт із відбирання й обробки проб; - дотримуватися правила виконання робіт за допомогою пробовідбірних і пробообробних механізмів; - дотримуватися вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт.
ГП – 3.1	Підкочування і відкочування вагонеток за допомогою лебідок, штовхачів, вручну	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - принципи роботи та правила експлуатації вантажно-розвантажувальних пристосувань, лебідок, штовхачів; - похил колії на обслуговуваній ділянці; - типові ознаки порушень у роботі обладнання; - типи вагонеток і причіпних пристроїв; - правила експлуатації стрілочних переводів; - технічні регламенти, інструкції;

		<ul style="list-style-type: none"> - вимоги техніки безпеки під час виконання робіт; - алгоритм візуальної перевірки справності та надійності кріплення устаткування, стану колії в місці роботи і стрілочних переводів, працездатності засобів захисту, сигналізації, відсутність перешкод на шляху руху канату. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оглядати колії в місці роботи; - встановлювати гальмівні підкладні; - виконувати зчеплення-розчеплення потяга; - виконувати підкочування та відкочування навантажених і порожніх вагонеток вручну та механізмами; - здійснювати перевірку надійності кріплення лебідки, працездатності засобів захисту, сигналізації та відсутності перешкод на шляху руху канату і потяга; - перевіряти кріплення матеріалів на доставковій посудині; - вмикати лебідки й здійснювати стеження за правильністю намотування канату на барабан лебідки; - виконувати підкочування та відкочування вагонеток за допомогою лебідок і штовхачів; - керувати лебідками, штовхачами; - виконувати роботи зі зчеплення/розчеплення рухомого складу, встановлення гальмівних пристосувань, керування стрілочними переводами; - подавати типові сигнали; - виконувати допоміжні роботи під час формування і розформування ешелону; - брати участь у ремонті обслуговуваних машин, механізмів, пристроїв; - перевіряти справність загонів, поставлених для заливання емульсією, вмикати і вимикати насоси під час закачування емульсії по трубах, закривати отвори у вагонах пробками (за їх відсутності — виготовляти нові); - повідомляти гірничому диспетчеру про закінчення заливання і подавання порожніх вагонів; - дезінфікувати убиральні і вивозити нечистоти з шахти; - дотримуватися вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт; - візуально перевіряти справності та надійності кріплення устаткування, стану колії в місці роботи і стрілочних переводів, працездатності засобів захисту, сигналізації, відсутність перешкод на шляху руху канату. - допомагати машиністу електровоза в проведенні маневрової роботи.
--	--	---

<p>ГП – 3.2</p>	<p>Виконання маневрових робіт на плитах і заїздах</p>	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - типи, будову, призначення транспортних засобів, зчіпних пристроїв; - будову, правила експлуатації та порядок утримання колій і стрілочних переводів; - правила встановлення колійних сигналів і переведення стрілок; - правила спускання, підймання та перевезення людей і вантажів; - напрямки і розташування колій і виробок, стрілочних переводів і поворотних кругів; - системи та правила дії світлової, звукової сигналізації в шахті, правила приймання і подавання звукових сигналів; - правила регулювання руху потягів, правила зчеплення/розчеплення; - вимоги техніки безпеки під час виконання робіт. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здійснювати перевірку стрілочних переводів; - виконувати маневри на обмінному пункті; - здійснювати причеплення й відчеплення канатів; - підготовлювати вантажі до навантаження; - підкочувати й відкочувати навантажені та порожні вагонетки і платформи вручну або за допомогою лебідок; - здійснювати керування лебідками, штовхачами; - стежити за рухом потяга вагонеток, платформ під час роботи на обслуговуваній дільниці; - здійснювати візуальну перевірку справності вагонеток і колій в місці роботи, стану стрілочних переводів, надійності кріплення лебідок, працездатності засобів захисту, сигналізації та відсутності перешкод на шляху руху канату; - виконувати роботи на плитах і заїздах з видаванням на робочому місці гірничої маси за планом до 100 т протягом зміни; - приймати і спрямовувати вагонетки через заїзди і плити; - спостерігати за правильною посадкою людей у кліть вагонетки та виходом з них; - супроводжувати ешелони і окремі вагони; - приймати і подавати звукові та видимі сигнали; - обліковувати спускання і підймання вантажу; - здійснювати побілення гірничих виробок; - обліковувати і перевіряти забрудненість корисної копалини видимою породою; - вибирати породу; - перевіряти наповнення вантажем вагонеток;
---------------------	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> - обліковувати видобування корисної копалини і породи; - прибирати підземні службові приміщення; - прибирати розсипану гірничу масу; - надавати допомогу стовбуровому в його роботі зі спостереження за правильним і безпечним проведенням навантаження та розвантаження кліті; - стежити за правильною посадкою людей у кліть, вагонетки і виходом з них; - виконувати роботи зі зчеплення/розчеплення рухомого складу, встановлення гальмівних пристроїв; - дотримуватися правил експлуатації та порядку утримання стрілочних переводів; - дотримуватися правил встановлення колійних сигналів і переводів стрілок; - дотримуватися вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт.
<p>ГП – 3.3</p>	<p>Поточний ремонт рухомого складу</p> <p>Поставлення вагонеток, які зійшли з рейок</p>	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - карти технологічних операцій підвищеної небезпеки; - типи вагонеток і зчіпних пристроїв; - призначення і правила приготування мастильних розчинів, принципи роботи приладів для змащування підшипників вагонеток; - будову домкратів, самоставів та інших пристосувань, призначених для поставлення рухомого складу на рейки; - правила зчеплення / розчеплення вагонеток, майданчиків; - технічні регламенти, інструкції; - вимоги техніки безпеки під час виконання робіт. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконувати поставлення на рейки рухомого складу в присутності ІТП дільниці шахтного транспорту та відповідно до «Інструкції з безпечного поставлення шахтного рухомого складу на рейки»; - здійснювати огляд і відкочування вагонеток до місця ремонту; - проводити ремонт і заміну зношених частин; - перевіряти справності вагонів; - застосовувати різні способи й наявні пристосування для поставлення рухомого складу на колію; - виконувати роботи з ремонту причіпних пристроїв вагонеток і змащування підшипників колісних пар; - оглядати і змащувати підшипники вагонеток; - дотримуватися вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт.

<p>ГП – 3.4</p>	<p>Очищення вагонеток, машин і механізмів від гірничої маси</p>	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прийоми і правила такелажних робіт; - будову, принципи роботи і правила експлуатації машин і механізмів, що застосовуються під час навантаження вугілля, породи; - раціональні та безпечні прийоми з очищення вагонеток, машин, механізмів,прибирання розсипаної гірничої маси; - раціональні та безпечні прийоми під час навантаження у вагонетки - технічні регламенти, інструкції та приписи; - вимоги техніки безпеки під час виконання робіт; - послідовність виконання операцій під час очищення вагонеток, машин і механізмів від гірничої маси. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - готувати інструмент; - встановлювати гальмівні «підкладні» під колісні пари вагонетки; - очищати вагонетки, машини і механізми гідравлічним, механічним або ручним способами; - візуально визначати необхідність очищення вагонеток, машин, механізмів; - дотримуватися послідовності виконання операцій під час очищення вагонеток, машин і механізмів від гірничої маси; - дотримуватися вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт; - очищати стрічкові та скребкові конвеєри, а також вагонетки під налиплої і спресованої маси із застосуванням пневмоінструменту.
<p>ГП – 7</p>	<p>Участь у дрібному ремонті колії</p>	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - будову і призначення колії; технологію і послідовність дій під час виконання робіт; - будову засобів малої механізації; - способи візуальної перевірки зношення колії; - технічні регламенти, інструкції, приписи. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - встановлювати попереджувальні сигнали; - приводити в безпечний стан місця робіт і доставляти необхідні матеріали, інструменти і пристрої; - зачищати колії від штибу; - демонтувати/монтувати рейки за допомогою кліщів; - зривати, переносити й укладати шпали у штабелі; - використовувати пристрої, що застосовуються під час перестилання, заміни колії;

		<ul style="list-style-type: none"> - проводити ремонт колії; - складувати матеріали; - дотримуватися вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт.
ГП - 11	Виконання робіт із навантаження-вивантаження матеріалів, гірничої маси	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовність виконання операцій і технології під час навантаження і розвантаження матеріалів вручну або за допомогою механізмів і пристосувань та доставки на гірничі виробки до місця призначення; - принципи роботи вантажно-розвантажувальних пристроїв, правила поводження з ними; - послідовність виконання операцій і технології під час навантаження/розвантаження гірничої маси; - технічні регламенти, інструкції; - вимоги техніки безпеки й охорони праці під час виконання робіт; - процес керування дозувальними стопорами, штовхачами, перевантажувачем під час вивантаження гірничої маси в бункер або на конвеєр. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконувати роботи із навантаження/розвантаження матеріалів вручну або за допомогою такелажних механізмів і пристосувань у вагонетки, на платформи або на ґрунт; - дотримуватись послідовності виконання операцій і технології під час навантаження/вивантаження гірничої маси; - дотримуватись вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт; - навантажувати матеріали і обладнання тельферною установкою, лебідкою, засобами малої механізації або вручну; - керувати дозувальними стопорами, штовхачами, перевантажувачем під час вивантаження гірничої маси у вагонетку за допомогою лопати.

II. Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників

Професія: 7111 Гірник підземний

Кваліфікація: гірник підземний 1–2-го розряду

Загальний фонд навчального часу – 530 годин

№ з/п	Навчальні предмети	Кількість годин						
		Всього годин	Базовий блок	Модуль ГП – 1	Модуль ГП – 2	Модуль ГП – 3	Модуль ГП – 7	Модуль ГП – 11
1	Загальнопрофесійна підготовка	138	138					
2	Професійно-теоретична підготовка	116		12	12	60	12	20
3	Професійно-практична підготовка	242	14	30	24	114	30	30
4	Кваліфікаційна пробна робота	12						
5	Консультації	14						
6	Державна кваліфікаційна атестація	8						
7	Загальний обсяг навчального часу (без п.5):	530	152	42	36	174	42	50

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

***Державний стандарт
професійно-технічної освіти***

ДСПТО 7111.СА.10.10 - 2014
(позначення стандарту)

Професія : Гірник підземний
Код: 7111
Кваліфікація: Гірник підземний 3 розряду

***Видання офіційне
Київ 2014 рік***

I. Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу

(підприємства, установи та організації, що здійснюють (або забезпечують) підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників)

1. Професія: Гірник підземний

2. Кваліфікація: Гірник підземний 3 розряду (III рівень НРК)

3. Кваліфікаційна характеристика

Завдання та обов'язки. Приймає біля стовбура, шурфа або свердловини кріпильні, вибухові, будівельні, мастильні матеріали, запасні частини та обладнання, проводить навантаження і розвантаження їх вручну або за допомогою такелажних механізмів і пристроїв у вагонетки, на площадки, в бадді, кліть; доставляє на гірничі виробки до місця призначення, з дільниці на дільницю, до стовбура (шурфа), видає із шахти. Проводить, кріпить, відновлює і чистить дренажні канали та колодязі вручну від породи і шламу, прибирає шлам, відкочує вантажні вагонетки. Обслуговує обладнання під час проведення дренажних робіт. Оглядає стан гірничих виробок, оббирає боки і покрівлі за допомогою перфоратора, відбійного молотка або вручну, проводить дрібний ремонт перфораторів і відбійних молотків. Очищає стрічкові та скребкові конвеєри, а також вагонетки під налиплої і спресованої маси з застосуванням пневмоінструменту. Бере участь у заміні рештаків і ланцюгів на конвеєрах, заміні барабанів, а також допомагає в ремонті стрічкових конвеєрів.

Допомагає машиністу електровоза в проведенні маневрової роботи. Виконує роботи на підземних пристроях. Затягує боки і покрівлю виробок, міняє затяжку, забутовує пустоти поза кріпленням. Піддирає і зачищає боки виробки. Підготовляє вруб для перегородок. Будує всі види перегородок і їх ремонтує. Упорядковує і ремонтує кросинги, вентиляційні двері, вікна, замірювальні станції, дерев'яні щити, труби, заслони, помости, встановлює дверні коробки, навішує двері, встановлює стелажі. Виготовляє, встановлює, розбирає і ремонтує трапи, люки, драбини, помости, загорожі, перила, бункери в гірничих виробках з кутом нахилу до 45 градусів. Обшиває вентиляційні стовбури шахт. Заготовляє штанги, готує бетонну суміш, доставляє до місця роботи. В'яже арматуру, встановлює і цементує болти, гаки. Підбирає і заготовляє елементи кріплення та опалубки. Доставляє породу до місця сухого закладання виробленого простору. Бурить шпури і підбурки вручну. Заготовляє і забиває пробки у пробурені шпури.

Підбирає бури й коронки. Бере участь під керівництвом вибуховика в зарядженні свердловин, шпурів, мінних камер з доставкою підривних речовин до місця проведення підривних робіт. Очищає зумпфи, уловлювальні камери (під кліттю, скіпом), водозбірники від мулу, розсипаної гірничої маси, з

навантаженням у вагонетки і вивантаженням з них. Розбиває великі шматки породи. Обслуговує водні заслони (перенесення, доставляння, установлення ємкості, заливання водою). Збирає, вантажить і вивантажує металолом у шахті. Здійснює роботи щодо запобігання і гасіння пожеж у шахтах: збирає, розбирає, переносить, укладає постави (стояки) труб, готує вруби для перегоронок, бурить шпури, кріпить виробки, канали і колодязі різними видами кріплення; виймає вугілля і породу в зоні масиву, що горить. Виконує допоміжні роботи під час проходки і очисного виймання корисної копалини.

Повинен знати: будову транспортних засобів, пристроїв, застосовуваних під час навантажування і розвантажування важких деталей та обладнання; сорти, породи і розміри лісових матеріалів; способи і правила проведення та кріплення дренажів, водовідливних каналів і колодязів у різних умовах; прийоми й правила такелажних робіт; призначення і будову перегоронок різних типів; способи й прийоми гасіння вугілля, яке горить; правила проведення робіт під час горіння вугілля у гірничих виробках; схему дільничних і шахтових водовідливів; правила зарядження шпурів, свердловин, мінних камер; будову і розміщення водозбірників, зумпфів; графіки роботи клітей і скіпів; будову і призначення помостів, трапів, драбин, люків та інших обладнань гірничих виробок; способи виконання теслярських робіт у шахті; механічні властивості та сорти дерева різних порід; види і типи застосовуваного кріплення; слюсарні та монтажні роботи; основні знання про будову газорізальної апаратури.

4. Порівняльна таблиця кваліфікаційної характеристики та професійних компетенцій

Код компетенції	Найменування компетенції	Згідно з ДКХП, розряд 3
		Бурить шпури і підбурки вручну. Заготовляє і забиває пробки у пробурені шпури. Підбирає бури й коронки. Бере участь під керівництвом вибуховика в зарядженні шпурів з доставкою підривних речовин до місця проведення підривних робіт (увійшло до 1-2 розряду).
		Допомагає машиністу електровоза в проведенні маневрової роботи (увійшло до 1-2 розряду).
		Очищає стрічкові та скребкові конвеєри, а також вагонетки під налиплої і спресованої маси з застосуванням пневмоінструменту. Виконує роботи на підземних пристроях (увійшло до 1-2 розряду).
ГП – 4.1	Участь у ремонті конвеєрного транспорту	Бере участь у заміні рештаків і ланцюгів на конвеєрах, заміні барабанів, а також допомагає в ремонті стрічкових конвеєрів.

ГП – 4.2	Обслуговування та ремонт дренажних систем і механізмів	Проводить, кріпить, відновлює і чистить дренажні канали та колодязі вручну від породи і шламу, прибирає шлам. Обслуговує обладнання під час проведення дренажних робіт.
ГП – 4.3	Виконання допоміжних робіт під час скреперування гірничої маси	
ГП – 6.1	Підготовка врубу для перемичок	Підготовляє вруб для перегородок.
ГП – 6.2	Зведення і ремонт усіх видів перемичок	Будує всі види перегородок і їх ремонтує.
ГП – 6.3	Експлуатація вентиляційних споруд	Упорядковує і ремонтує кросинги, вентиляційні двері, вікна, замірнювальні станції, дерев'яні щити, труби, заслони, помости, встановлює дверні коробки, навішує двері, встановлює стелажі.
ГП – 9	Обслуговування канатного транспорту	
	Виконання робіт з в зумпфовій частині стовбура та у водозбірниках	Доставляє породу вагонетками до місця сухого закладання виробленого простору. Приймає біля стовбура, шурфа або свердловини кріпильні, вибухові, будівельні, мастильні матеріали, запасні частини та обладнання, проводить навантаження і розвантаження їх вручну або за допомогою такелажних механізмів і пристроїв у вагонетки, на площадки, в бадді, кліть; доставляє на гірничі виробки до місця призначення, з дільниці на дільницю, до стовбура (шурфа), видає із шахти. Очищає зумпфи, уловлювальні камери (під кліттю, скіпом), водозбірники від мулу, розсипаної гірничої маси, з навантаженням у вагонетки і вивантаженням з них. Розбиває великі шматки породи. Збирає, вантажить і вивантажує металолом у шахті. (увійшло до 4 розряду)
ГП – 14	Приведення гірничих виробок до паспортного стану	Оглядає стан гірничих виробок, оббирає боки вручну, проводить дрібний ремонт перфораторів і відбійних молотків. Затягує боки виробок, міняє затяжку, забутовує пустоти поза кріпленням. Піддирає і зачищає боки виробки. Виготовляє, встановлює, розбирає і ремонтує трапи, люки, драбини, помости, загорожі, перила, бункери в гірничих виробках з кутом нахилу до 45 градусів. Обшиває вентиляційні стовбури шахт. Заготовляє штанги, готує бетонну суміш, доставляє до місця роботи. В'яже арматуру, встановлює і цементує болти, гаки. Підбирає і заготовляє елементи кріплення та опалубки. Обслуговує водні заслони

		(перенесення, доставляння, установлення ємкості, заливання водою).
ГП – 16	Виконання робіт із запобігання та ліквідації наслідків пожеж у шахтах	Здійснює роботи щодо запобігання і гасіння пожеж у шахтах: збирає, розбирає, переносить, укладає постави (стояки) труб, готує вруби для перегородок, бурить шпури, кріпить виробки, канали і колодязі різними видами кріплення

5. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, кваліфікації осіб, які навчатимуться за професією «Гірник підземний» 3-го розряду:

5.1. При продовженні навчання – освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією гірника підземного 1-2-го розряду без стажу роботи.

5.2. При підвищенні кваліфікації – освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією гірника підземного 1-2-го розряду, стаж роботи за професією гірника підземного 1-2-го розряду не менше 0,5 року.

5.3. По закінченню навчання - повна, базова або неповна базова загальна середня освіта, професійно-технічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією гірника підземного 3-го розряду.

5.4. Навчання з охорони праці - згідно з вимогами Типового положення про навчання та перевірку знань з питань охорони праці (НПАОП 0.00-4.12-05).

6. Сфера професійної діяльності

КВЕД ДК003:2010. Добувна промисловість. Вугільна промисловість.

7. Специфічні вимоги

7.1. *Стать:* чоловіча.

7.3. *Медичні обмеження.*

8. Термін навчання: 210 год.

9. Загальні компетенції

Усвідомлення важливості свого трудового внеску в досягнення колективу.

Взаємодія з членами колективу в процесі роботи.

Оперативність в прийнятті правильних рішень у позаштатних ситуаціях під час роботи.

10. Професійні компетенції

Код	Професійні компетенції	Зміст професійних компетенцій
Профільні		
ГП – 4.1	Участь у ремонті конвеєрного транспорту	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - будову скребкових і стрічкових конвеєрів; - технологічний паспорт монтажу-демонтажу; - раціональні та безпечні прийоми з пропускання гірничої маси конвеєром; - заходи з ліквідації заторів у вуглеспускних гезенках; - алгоритм роботи із зачищення приводної, кінцевої станцій конвеєра; - алгоритм роботи із розштибування конвеєра; - алгоритм роботи з укладання і з'єднання риштаків і ланцюгів; - обсяг конкретних дій при участі у монтажі конвеєрів; - алгоритм робіт із стикування конвеєрної стрічки; - обсяг конкретних дій при участі у монтажі-демонтажі елементів конвеєрів; - технічні регламенти, інструкції; вимоги техніки безпеки під час виконання робіт. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - допомагати під час керування скреперною лебідкою; - дотримуватись вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт.
ГП – 4.2	Обслуговування та ремонт дренажних систем і механізмів	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прийоми і правила такелажних робіт; - послідовність виконання операцій і технологій робіт; - послідовність виконання операцій і технології під час обслуговування та ремонту дренажних механізмів; - схеми дільничих і шахтних водовідливів; - технічні регламенти, інструкції; - вимоги техніки безпеки й охорони праці під час виконання робіт. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проводити канавки відбійними молотками, із застосуванням буро підривних робіт; - кріпити водовідливні канавки; - очищати канавки; - обслуговувати обладнання під час виконання дренажних робіт;

		<ul style="list-style-type: none"> - дотримуватися вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт.
ГП – 4.3	Виконання допоміжних робіт під час скреперування гірничої маси	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - технічні характеристики правила дотримання послідовності виконання операцій під час експлуатації скреперної лебідки та скрепера; - послідовність виконання операцій під час експлуатації скреперної лебідки та скрепера. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - допомагати під час керування скреперною лебідкою; - дотримуватись вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт.
ГП – 6.1	Підготовка врубу для переминок	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - принципи роботи, застосовуваного устаткування; - технологічні схеми виконання врубів; - принципи роботи засобів малої механізації; - критерії оцінювання стану робочого місця, приведення робочого місця в безпечний стан. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розбирати затяжки бортів виробки зверху вниз; - укладати й пересувати металеві листи у місця виконання врубу; - частково розкошувати боки і покрівлю; - розробляти породу (вугілля) відбійним молотком або вручну з відкиданням на відстань до 3 м; - зачищати робоче місце до і після виконання врубу.
ГП – 6.2	Зведення та ремонт усіх видів переминок	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - будову і призначення переминок різних типів; - будову і призначення кросингів, вентиляційних дверей, вікон, вимірних станцій; - послідовність дій при виконанні ремонту усіх видів переминок та вентиляційних споруд; - способи приготування глинистого розчину відповідно до пропорцій. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розмічати і розчищати робоче місце; - встановлювати елементи дверної рами; - закладати пустоти між рамою покрівлею виробки; - укладати та заливати глинистим розчином укладених цурок; - розклинювати бруси або цурки, закладати в переминок вимірних труб;

		<ul style="list-style-type: none"> - обмазувати перемички розчином; - працювати з дерев'яними та металевими конструкціями; - використовувати теслярський інструмент; - дотримуватися вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт.
ГП – 6.3	Експлуатація вентиляційних споруд	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - призначення вентиляційних дверей і шлюзів; - зміст і послідовність дій під час перетинання дверей вентиляційних споруд; - вимоги експлуатації вентиляційних споруд. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подавати світлові сигнали, зупинки доставляння вантажу; - дотримуватися послідовності дій під час перетинання дверей вентиляційних споруд; - дотримуватися вентиляційного режиму; - дотримуватися вимог техніки та охорони праці під час виконання робіт.
ГП – 8	Закладання виробленого простору	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - технічні характеристики та правила експлуатації скреперної лебідки, скрепера і складових закладних комплексів; - технічні регламенти, інструкції та технологічну проектну документацію; - вимоги техніки безпеки й охорони праці під час виконання робіт; - технологію закладання виробленого простору спеціальними матеріалами; - послідовність дій під час нарощування- вкорочування трубопроводу; - порядок обліку кількості прийнятого матеріалу для закладання. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - встановлювати блоки, робити монтаж-демонтаж та нарощування-вкорочування трубопроводу; - керувати маневровою лебідкою; - здійснювати контроль роботи скреперної лебідки; - здійснювати контроль роботи закладного комплексу за показаннями засобів вимірювання; - дотримуватись вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт; - робити облік кількості прийнятого матеріалу для

		<p>закладання;</p> <ul style="list-style-type: none"> - закласти вироблений простір спеціальними матеріалами, відповідно до окремих паспортів та інструкцій.
ГП - 9	Обслуговування канатного транспорту	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - будову, принципи роботи та призначення канатних нагрунтових доріг різних типів; - технологічний паспорт під час роботи на ДКНЛ (ДКН, ДКНУ); - застосовувану сигналізацію та засоби візуалізації; - правила перевезення людей і вантажів; - правила пересування виробкою, обладнаною канатною відкаткою; - вимоги техніки безпеки праці під час виконання робіт; - порядок огляду стану рухомого складу; - алгоритм перевірки працездатності лебідки вмиканням гальмівних пристроїв вручну. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - безпечно обслуговувати канатні нагрунтові дороги, бар'єри, стопори; - перевіряти несправності шківів, роликів, гальмівних кареток тощо; - замінювати несправні ролики, шківви, гальмівні каретки тощо; - використовувати засоби малої механізації (талі, ручні лебідки); - дотримуватись вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт; - виконувати огляд рухомого складу, приводу, натяжних, зчіпних і сигнальних пристроїв; - перевіряти працездатність лебідки вмиканням гальмівних пристроїв вручну; - стежити за розмотуванням/намотуванням канату на барабан лебідки; - стежити за відхилю вальними шківвами, роликками, гальмівною кареткою.
ГП - 13	Виконання робіт із навантаження-вивантаження негабаритних вантажів	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовність виконання операцій і технології під час навантаження у кліть і зняття з-під кліті негабаритних матеріалів, обладнання та запасних частин; - технічні регламенти, інструкції; - вимоги техніки безпеки й охорони праці під час виконання робіт.

		<p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дотримуватись послідовності виконання операцій і технології під час очищення зумпфу, уловлювальної камери (під кліттю, скіпом), водозбірників від мулу, розсипаної гірничої маси, з навантаженням у вагонетки і вивантаженням з них; - навантажувати в кліть і зняття з-під кліті негабаритних матеріалів, обладнання та запасних частин.
ГП – 14	Приведення гірничих виробок до паспортного стану	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - технологію робіт і послідовність операцій із підривання ґрунту та зачищення боків гірничих виробок; - призначення і будову помостів і трапів; технологію робіт і послідовність операцій із настилення помостів і трапів; - будову обладнання (перфоратора, відбійного молотка тощо); - будову білильної машини й допоміжного обладнання; - технічні регламент, інструкції; - вимоги техніки безпеки й охорони праці під час виконання робіт; - порядок заміни зтяжок і забутування виробленого простору. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підривати ґрунт та зачищувати боки гірничих виробок; - настилати помости і трапи; - обтягувати гайки з'єднувальних замків за допомогою динамометричного ключа; - виконувати дрібний ремонт перфораторів і відбійних молотків; - виконувати заміну залізобетонних або дерев'яних зтяжок в бортах виробки; - заповнювати пустоти за кріпленнями; приготувати вапняний розчин; - вготовляти помости; - виконувати роботи за допомогою спеціальних механізмів, інструментів, пристосувань; - виконувати теслярські роботи у шахті; - виконувати дрібні ремонти обладнання (перфораторів, відбійних молотків) та інших пристосувань; - виконувати вапнування гірничих виробок за допомогою білильної машини і вручну; - дотримуватися вимог технік безпеки та охорони праці під час виконання робіт;

		<ul style="list-style-type: none"> - обслуговувати водні заслони (перенесення, доставляння, устанавлення ємкості, заливання водою).
ГП – 16	Виконання робіт із запобігання та ліквідації наслідків пожеж у шахтах	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - монтажу / демонтажу пожежного ставу; - обробки врубу для зведення перемичок; - роботи з буровим інструментом; - проведення і кріплення каналів і колодязів у різних умовах; - обслуговування водяних заслонів; - складання пропорції матеріалів, використовуваних для приготування розчинів; - застосування засобів протипожежного захисту; - застосування первинних засобів пожежогасіння; - дотримання вимог Правил пожежної безпеки; - техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконувати монтаж-демонтаж трубопроводу; - виконувати обмивання і вапнування виробки; - виконувати монтаж пожежобезпечних посудин; - виконувати підготування врубів для перемичок; - виконувати буріння шпурів; - виконувати кріплення каналів і колодязів різними видами кріплення; - виконувати доставляння, встановлення та заливання водою ємностей; - виконувати монтаж / демонтаж пожежного ставу; - виконувати обробку врубу для зведення перемичок; - роботу з буровим інструментом; - виконувати проведення і кріплення каналів і колодязів у різних умовах; - виконувати обслуговування водяних заслонів; - виконувати складання пропорції матеріалів, використовуваних для приготування розчинів; - застосовувати засоби протипожежного захисту; - застосовувати первинні засоби пожежогасіння; - дотримуватися вимог Правил пожежної безпеки.

II. Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників

Професія: 7111 Гірник підземний

Кваліфікація: гірник підземний 3-го розряду

Загальний фонд навчального часу – 210 годин

№ з/п	Навчальні предмети	Кількість годин								
		Всього годин	Базовий блок	Модуль ГП – 4	Модуль ГП – 6	Модуль ГП – 8	Модуль ГП – 9	Модуль ГП – 13	Модуль ГП – 14	Модуль ГП – 16
1	Загальнопрофесійна підготовка	18	18							
2	Професійно-теоретична підготовка	58		12	12	4	12	4	8	6
3	Професійно-практична підготовка	100	8	26	14	6	16	14	8	8
4	Кваліфікацій на пробна робота	12								
5	Консультації	14								
6	Державна кваліфікацій на атестація	8								
7	Загальний обсяг навчального часу (без п.5):	210	26	38	26	10	28	18	16	14

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

***Державний стандарт
професійно-технічної освіти***

ДСПТО 7111. СА.10.10 - 2014
(позначення стандарту)

Професія : Гірник підземний
Код: 7111
Кваліфікація: Гірник підземний 4 розряду

***Видання офіційне
Київ 2014 рік***

I. Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу

(підприємства, установи та організації, що здійснюють (або забезпечують) підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників)

1. Професія: Гірник підземний

2. Кваліфікація: Гірник підземний 4 розряду (IV рівень НРК)

2. Кваліфікаційна характеристика

Завдання та обов'язки. Керує дренажними машинами під час проведення, відновлення дренажних, водовідливних каналів і колодязів. Обслуговує машини під час проведення дренажних робіт. Улаштовує і ремонтує кросинги, трапи, завантажувальні люки, драбини, полиці, перила, ляди, огорожі, бункери в гірничих виробках з кутом нахилу більше 45 градусів. Очищає стовбур шахти від льоду, обшиває стіни і ремонтує обшивку бадьового і драбинного відділень стовбура, підняттявих виробок з кутом нахилу більше 45 градусів. Надає допомогу в керуванні самохідним устаткуванням, вантажними машинами, іншими машинами та установками під час видобування корисної копалини і проходки гірничих виробок. Закладає вироблений простір закладкою, що твердне. Регулює і спрямовує по трубопроводах закладний матеріал. Стежить за показаннями засобів вимірювання. Нарощує і вкорочує трубопроводи. Приводить місця роботи в безпечний стан до початку роботи і протягом зміни.

Обліковує кількість прийнятої закладки. Керує скреперною лебідкою на закладних роботах. Улаштовує опалубку і перегородки з дерева, металу та інших матеріалів. Установлює металеві штанги для кріплення перегородок і опалубки. Виконує кріпильні та монтажні роботи поза очисним простором. Здійснює навантаження у кліть і зняття з-під кліті негабаритних матеріалів, обладнання і запасних частин. Виконує роботи на підвісному помості під час проходження чи заглиблення вертикальних стовбурів: пропускання баддів, матеріалів, обладнання через розтруби підвісного помосту; пропускання поставів труб через ляди помосту під час спускання та підняття помосту або поставів труб.

Повинен знати: будову, технічні характеристики застосовуваних машин і обладнання; порядок проведення дренажних каналів машинами; види кріплення; порядок виконання робіт щодо зведення та ремонту кріплення; закладання виробленого простору; характеристику гірничих виробок різних типів; особливості будови і ремонту обладнання ходових відділень гірничих виробок з кутом нахилу більше 45 градусів; фізичні властивості гірських порід; комунікаційні схеми трубопроводів; графіки організації робіт з армування стовбурів; розміри баддів, розтрубів, труб, що проходять через поміст, основи електротехніки і слюсарної справи.

4. Порівняльна таблиця кваліфікаційної характеристики та професійних компетенцій

Код компетенції	Найменування компетенції	Згідно з ДКХП, розряд 4
ГП – 5	Обслуговування та ремонт дренажних систем і механізмів укрутохилих гірничих виробках	Керує дренажними машинами під час проведення, відновлення дренажних, водовідливних каналів і колодязів. Обслуговує машини під час проведення дренажних робіт.
	Закладання виробленого простору	Закладає вироблений простір закладкою, що твердне. Регулює і спрямовує по трубопроводах закладний матеріал. Стежить за показаннями засобів вимірювання. Нарощує і вкорочує трубопроводи. Приводить місця роботи в безпечний стан до початку роботи і протягом зміни. Обліковує кількість прийнятої закладки. Керує скреперною лебідкою на закладних роботах (увійшло до 3 розряду).
ГП – 10	Обслуговування канатного транспорту у крутопохилих гірничих виробках	
	Виконання робіт із навантаження-вивантаження, негабаритних вантажів	Надає допомогу в керуванні вантажними машинами, іншими машинами та установками під час видобування корисної копалини і проходки гірничих виробок. Здійснює навантаження у кліть і зняття з-під кліті негабаритних матеріалів, обладнання і запасних частин (увійшло до 3 розряду).
ГП – 15	Підтримка робочого стану гірничих виробок з кутом нахилу понад 45°	Улаштовує і ремонтує кросинги, трапи, завантажувальні люки, драбини, полиці, перила, ляди, огорожі, бункери в гірничих виробках з кутом нахилу більше 45 градусів. Очищає стовбур шахти від льоду, обшиває стіни і ремонтує обшивку баддьового і драбинного відділень стовбура, підняттявих виробок з кутом нахилу більше 45 градусів. Установлює металеві штанги для кріплення перегородок і опалубки. Виконує кріпильні та монтажні-демонтажні роботи поза очисним простором.
ГП – 17	Виконання робіт із запобігання та ліквідації	

	наслідків пожеж у шахтах у крутопохилих гірничих виробках	
--	---	--

5. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, кваліфікації осіб, які навчатимуться за професією «Гірник підземний» 4-го розряду:

5.1. При продовженні навчання - освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією гірника підземного 3-го розряду, без стажу роботи.

5.2. При підвищенні кваліфікації - освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією гірника підземного 3-го розряду, стаж роботи за професією гірника підземного 3-го розряду не менше 1 року.

5.3. По закінченню навчання - повна, базова або неповна базова загальна середня освіта, професійно-технічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією гірника підземного 4-го розряду.

5.4. Навчання з охорони праці - згідно з вимогами Типового положення про навчання та перевірку знань з питань охорони праці (НПАОП 0.00-4.12-05).

6. Сфера професійної діяльності

КВЕД ДК003:2010. Добувна промисловість. Вугільна промисловість.

7. Специфічні вимоги

7.1. *Стать:* чоловіча.

7.3. *Медичні обмеження.*

8. Термін навчання: 190 год.

9. Загальні компетенції

Усвідомлення важливості свого трудового внеску в досягнення колективу.

Взаємодія з членами колективу в процесі роботи.

Оперативність в прийнятті правильних рішень у позаштатних ситуаціях під час роботи.

10. Професійні компетенції

Код	Професійні компетенції	Зміст професійних компетенцій
Профільні		
ГП - 5	Обслуговування та ремонт дренажних систем і механізмів у крутопохилих гірничих виробках	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прийоми і правила такелажних робіт у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - послідовність виконання операцій і технології під час обслуговування та ремонту дренажних механізмів у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - технічні регламенти, інструкції та вимоги техніки безпеки й охорони праці під час виконання робіт у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проводити канавки відбійними молотками у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - очищати канавки у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - обслуговувати обладнання під час виконання дренажних робіт у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - очищати зумпф, уловлювальні камери (під кліттю, скіпом), водозбірники від мулу, розсипаної гірничої маси, з навантаженням у вагонетки і вивантаженням із них; - дотримуватися вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°.

ГП - 10	Обслуговування канатного транспорту в крутопохилих гірничих виробках	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - будову, принципи роботи та призначення канатного транспорту для гірничих виробок з кутом нахилу понад 45°; - технологічний паспорт під час роботи канатного транспорту у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - застосовувану сигналізацію та засоби візуалізації при роботі канатного транспорту у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - правила перевезення людей і вантажів канатним транспортом у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - правила пересування виробкою з кутом нахилу понад 45°, що обладнана канатною відкаткою; - вимоги техніки безпеки праці під час виконання робіт; - порядок огляду стану рухомого складу у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - безпечно обслуговувати канатний транспорт у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - перевіряти несправності та замінювати шківни, ролики, гальмівні каретки тощо; - використовувати засоби малої механізації (талі, ручні лебідки) у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - дотримуватись вимог техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - виконувати огляд рухомого складу, приводу, натяжних, зчіпних і сигнальних пристроїв у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - стежити за відхилю вальними шківнами, роликами, гальмівною кареткою.
ГП - 12	Виконання робіт в зумпфівій частині стовбура та у водозбірниках	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовність виконання операцій і технології під час очищення зумпфу, уловлювальної камери (під кліттю, скіпом), водозбірників від мулу, розсипаної гірничої маси, з навантаженням у вагонетки і вивантаженням з них; - технічні регламенти, інструкції; - вимоги техніки безпеки й охорони праці під час

		<p>виконання робіт.</p> <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дотримуватись послідовності виконання операцій і технології під час очищення зумпфу, уловлювальної камери (під кліттю, скіпом), водозбірників від мулу, розсипаної гірничої маси, з навантаженням у вагонетки і вивантаженням з них.
ГП - 15	Підтримка робочого стану гірничих виробок з кутом нахилу понад 45°	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - технологію робіт і послідовність операцій із підривання ґрунту та зачищення боків гірничих виробок з кутом нахилу понад 45°; - технологію робіт і послідовність операцій із ремонту кріплення гірничих виробок з кутом нахилу понад 45°; - технологію робіт і послідовність операцій із улаштування та ремонту кросингів; - призначення і особливості будови помостів і трапів у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - технологію робіт і послідовність операцій із настилення помостів і трапів гірничих виробок з кутом нахилу понад 45°; - технічні регламент, інструкції; - вимоги техніки безпеки й охорони праці під час виконання робіт у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - порядок заміни затяжок і забутування виробленого простору гірничих виробок з кутом нахилу понад 45°; - технологію виконання робіт на підвісному помості з пропускання баддів, матеріалів, обладнання через розтруби підвісного помосту; пропускання поставів труб через ляди помосту під час спускання та підняття помосту або поставів труб. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підривати ґрунт та зачищувати боки гірничих виробок з кутом нахилу понад 45°; - настилати помости і трапи гірничих виробок з кутом нахилу понад 45°; - виконувати заміну залізобетонних або дерев'яних затяжок в бортах виробки з кутом нахилу понад 45°; - заповнювати пустоти за кріпленнями гірничих виробок з кутом нахилу понад 45°; - виконувати роботи за допомогою спеціальних

		<p>механізмів, інструментів, пристосувань у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°;</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконувати вапнування гірничих виробок за допомогою білильної машини і вручну у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - дотримуватися вимог технік безпеки та охорони праці під час виконання робіт; - обслуговувати водні заслони (перенесення, доставляння, установлення ємкості, заливання водою) у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°. - виконувати роботи на підвісному помості з пропускання баддів, матеріалів, обладнання через розтруби підвісного помосту, пропускання поставів труб через ляди помосту під час спускання та підняття помосту або поставів труб.
ГП - 17	Виконання робіт із запобігання та ліквідації наслідків пожеж у шахтах у крутопохилих гірничих виробках	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - монтажу/демонтажу пожежного ставу у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - обробки врубу для зведення перемичок у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - проведення і кріплення канав і колодязів у гірничих виробок з кутом нахилу понад 45°; - застосування засобів протипожежного захисту гірничих виробок з кутом нахилу понад 45°; - застосування первинних засобів пожежогасіння гірничих виробок з кутом нахилу понад 45°; - техніки безпеки та охорони праці під час виконання робіт гірничих виробок з кутом нахилу понад 45°; <p>Уміти виконувати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - монтаж-демонтаж трубопроводу та пожежного ставу у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - обмивання і вапнування виробки кутом нахилу понад 45°; - монтаж пожежобезпечних посудин у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - підготування врубів для перемичок у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - буріння шпурів у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - доставляння, встановлення та заливання водою ємностей у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°; - обробку врубу для зведення перемичок;

		<ul style="list-style-type: none">- проведення і кріплення канав і колодязів у гірничих виробках з кутом нахилу понад 45°;- застосування засобів протипожежного захисту гірничих виробок з кутом нахилу понад 45°;- застосування первинних засобів пожежогасіння;- дотримання вимог Правил пожежної безпеки.
--	--	---

II. Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників

Професія: 7111 Гірник підземний

Кваліфікація: гірник підземний 4-го розряду

Загальний фонд навчального часу – 190 годин

№ з/п	Навчальні предмети	Кількість годин						
		Всього годин	Базовий блок	Модуль ГП – 5	Модуль ГП – 10	Модуль ГП -12	Модуль ГП – 15	Модуль ГП – 17
1	Загальнопрофесійна підготовка	12	12					
2	Професійно-теоретична підготовка	36		6	10	7	6	7
3	Професійно-практична підготовка	108	8	14	30	23	15	18
4	Кваліфікаційна пробна робота	12						
5	Консультації	14						
6	Державна кваліфікаційна атестація	8						
7	Загальний обсяг навчального часу (без п.5):	190	20	20	40	30	21	25